



OFERTA EDUKACYJNA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

POWIATU KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKIEGO NA ROK SZKOLNY 2020/2021

PRZEWODNIK DLA UCZNIÓW I RODZICÓW



Poradnik powstał przy wykorzystaniu materiałów i publikacji:

Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ośrodka Rozwoju Edukacji, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Kuratorium Oświaty w Opolu oraz informacji przygotowanych i dostarczonych przez Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu i szkoły ponadpodstawowe.

Informator
przygotowany
przez



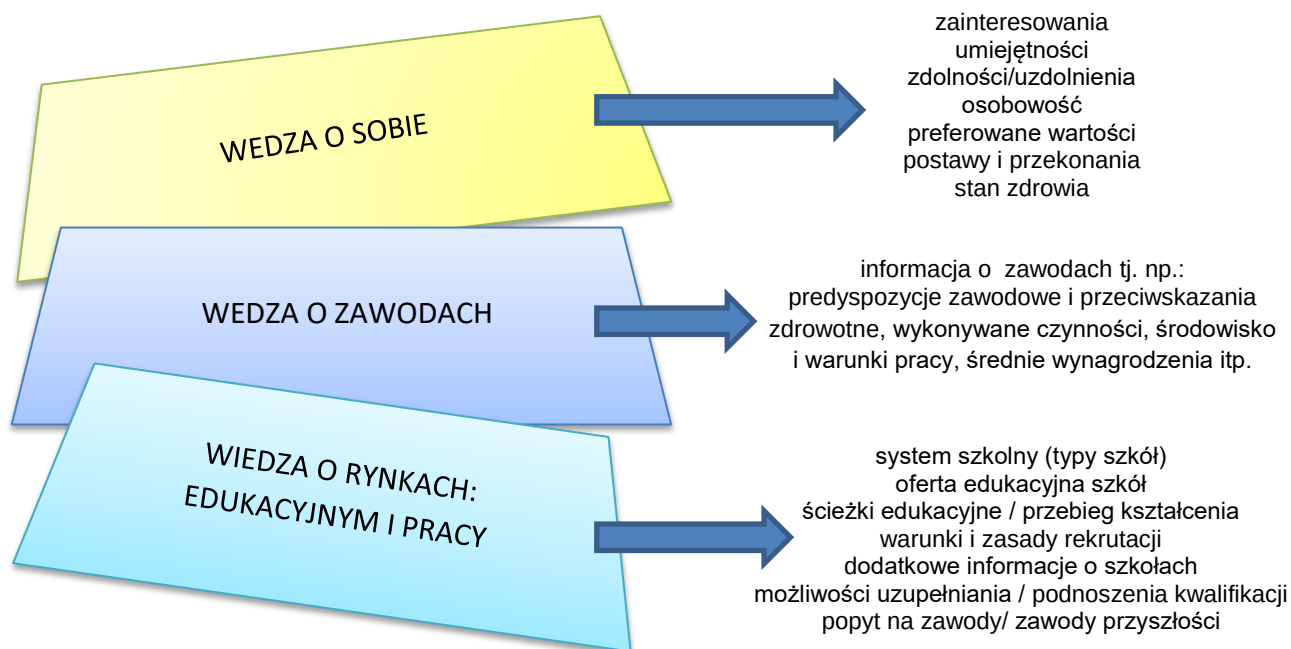
CKZ

Centrum Kształcenia
Zawodowego
w Kędzierzynie-Koźlu

Kilka słów o planowaniu kariery

W dzisiejszym poradnictwie zawodowym coraz częściej mówi się o całościowym planowaniu kariery postrzeganym jako proces ukierunkowany na rozwój i warunkujący przyszły sukces oraz spełnienie w sferze życia zawodowego. Jednym z ważnych elementów tego procesu jest niewątpliwie decyzja o wyborze zawodu, stanowiąca często fundament zawodowej przyszłości. Nowe wymagania rynku pracy niosą za sobą potrzebę większej niż dotychczas elastyczności młodych ludzi a jednocześnie wymagają od rodziców, nauczycieli i wychowawców właściwego przygotowania do możliwie najpełniejszego wsparcia uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych. Bez wiedzy i kompetencji związanych z projektowaniem własnej ścieżki zawodowej nie da się dziś znaleźć ciekawej i satysfakcjonującej pracy. Pozostaje jednak pytanie, jak zaplanować swój rozwój zawodowy, aby był on zgodny z osobistym potencjałem i potrzebami rynku? Pomocą mogą stać się tu publikacje i materiały Ośrodka Rozwoju Edukacji dotyczące problematyki poradnictwa zawodowego, wśród których znajdują Państwo pozycje nie tylko dla uczniów, ale także poradniki dla rodziców i wychowawców. Wśród pozycji ciekawych wymienić należy dodatkowo publikacje Euroguidance. Wszystkie te materiały są dostępne bezpłatnie w formie elektronicznej na stronach internetowych wspomnianych podmiotów. Zachęcam także do korzystania z oferty doradczej szkół, które zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym realizują zadania z zakresu doradztwa zawodowego oraz świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizując dla uczniów zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej. Często również rodzice zapraszani są do udziału w spotkaniach, których przedmiotem jest właśnie problematyka wspierania uczniów w planowaniu swojej przyszłości zawodowej oraz informacje dotyczące oferty lokalnych szkół ponadpodstawowych. Warto wśród codziennych obowiązków znaleźć czas na udział w tych inicjatywach, bowiem jak wskazują ogólnopolskie i nasze lokalne badania, to właśnie rodzice są głównymi doradcami młodych ludzi zmagających się z podjęciem nierzadko jednej z pierwszych ważnych życiowych decyzji.

Trudność z podjęciem decyzji edukacyjno-zawodowych polega także na tym, że trzeba wybiec myślą daleko naprzód i odpowiedzieć sobie na pytania co się chce dalej w życiu robić i kim zostać, a potem wracając do teraźniejszości, już tu i teraz postanowić do jakiej pójść szkoły, która najlepiej przygotowuje nas do osiągnięcia zawodowych celów i pozwoli na realizację zaplanowanej ścieżki własnej kariery. Decyzja ta jest niełatwa i dlatego powinna być przemyślana oraz oparta na solidnych podstawach. Warto uwzględnić tu kilka bardzo istotnych czynników, które w poradnictwie zawodowym zwykło się nazywać czynnikami trafnego wyboru zawodu.



Oczywiście często na decyzje edukacyjno-zawodowe wpływ mają także inne czynniki, które jednak trudno zaliczyć wprost do wpływających na trafność podejmowanych wyborów tj. np.: moda na określone profesje, aspiracje zawodowe ucznia i jego rodziny, wpływ grupy rówieśniczej czy miejsce zamieszkania.

Porównanie zdobytych informacji ze swoim potencjałem z pewnością ułatwi odpowiedź na pytanie co dalej po ukończeniu szkoły? Pamiętajmy jednak, że właściwy wybór wart jest czasu i wysiłku, bowiem zwiększa nasze szanse na uniknięcie zniechęcenia i niezadowolenia związanych z pracą w zawodzie, który zwyczajnie do nas „nie pasuje”.

Wstępne decyzje edukacyjno-zawodowe podejmowane są przez młodych ludzi bardzo wcześnie. Błędna ocena swoich predyspozycji zawodowych, której towarzyszy brak rzetelnej wiedzy o systemie szkolnictwa na poziomie ponadpodstawowym oraz podstawowych przynajmniej informacji zawodowych, prowadzić może do podejmowania przez młodych ludzi nietrafnych decyzji o wyborze dalszego kierunku kształcenia czy zawodu. W konsekwencji takich przypadkowych wyborów młodzież nadal zbyt często doświadcza poczucia frustracji i rozczarowania zarówno w szkole, jak i po jej ukończeniu.

Warto również dokładnie zapoznać się z ofertą edukacyjną szkół, która obejmuje przecież nie tylko propozycje zawodów czy rozszerzeń. Szkoły oferują niezliczone możliwości rozwijania pasji, zainteresowań czy nabywania nowych kompetencji oferując uczniom udział w różnych kołach zainteresowań, zajęciach dodatkowych, projektach i wymianach międzynarodowych, grupach wolontariackich, konkursach czy olimpiadach przedmiotowych oraz wielu innych ciekawych i budujących doświadczenia przedsięwzięciach. Warto zatem zaglądać na strony internetowe szkół, gdzie znaleźć można bieżące informacje z życia szkolnych społeczności, z których wiele może okazać się bardzo przydatnych pod kątem podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych. Zamieszczamy więc w naszym przewodniku adresy internetowe szkół zachęcając jednocześnie do ich odwiedzenia.

Bogatym źródłem informacji o szkołach okazuje się być również udział w dniach otwartych oraz targach edukacyjnych, bowiem wydarzeniom tym towarzyszy często możliwość skonfrontowania swoich wyobrażeń z rzeczywistością konkretnej szkoły poprzez żywy kontakt z nauczycielami, możliwość rozmowy z uczniami czy nawet poznanie atmosfery panującej w placówce. W trakcie takich inicjatyw szkoły dodatkowo dystrybuują materiały informacyjne w postaci folderów czy ulotek promocyjnych ze swoją ofertą edukacyjną. Ważne jednak by właściwie przygotować się do udziału w takich wydarzeniach i wcześniej zastanowić się jakie informacje chcemy zebrać, jaka wiedza jest nam niezbędna do podjęcia decyzji, o co chcemy i powinniśmy zapytać nauczycieli i uczniów.

Jak mogę pomóc swojemu dziecku w planowaniu kariery?

Pomóżmy dzieciom w określeniu ich osobistego potencjału zawodowego (rozmawiajmy o zainteresowaniach, zdolnościach, preferowanych wartościach, cechach osobowych, stosunku do przedmiotów szkolnych, możliwościach intelektualnych, ograniczeniach zdrowotnych itp. – jesteśmy przecież najlepszymi ekspertami od swoich dzieci bo obserwujemy je ze szczególną uwagą od dnia narodzin).

Dowiedzmy się jakimi zawodami i interesują się nasze dzieci.

Pozyskajmy informacje na temat umiejętności i kwalifikacji wymaganych w danym zawodzie i pomóżmy dzieciom skonfrontować je z informacjami o sobie, które już posiadają.

Zbierzmy informacje na temat możliwych ścieżek kształcenia w wybranych zawodach i ofercie edukacyjnej szkół w powiecie, regionie.

Przeanalizujmy wraz z dzieckiem sytuację na rynku pracy w konkretnych zawodach.

Warto zaangażować się w podejmowanie niełatwych przecież dla dziecka decyzji dotyczących przyszłości zawodowej poprzez rozmowy, wspólne poszukiwanie informacji oraz ich analizowanie. Rola rodzica jest tu nie do przecenienia.

Wiedza z zakresu organizacji kształcenia zawodowego, systemu zdobywania kwalifikacji w zawodach, sytuacji na rynku pracy czy ogólna znajomość branż zawodowych i specyfiki kształcenia w odpowiadających im zawodach oraz

świadomość dostępności i znaczenia kształcenia ustawicznego jest niezbędna i wpływa bezpośrednio na trafność podejmowanych decyzji edukacyjno-zawodowych młodych ludzi. Posiadanie takich informacji przez uczniów, jak i osoby wspierające proces podejmowania decyzji, w perspektywie zwiększa trafność dokonywanych wyborów a tym samym także szanse młodych ludzi na rynku pracy.

Bardzo ważnym czynnikiem warunkującym podejmowanie trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych jest także stan zdrowia. Wykluczenie przeciwwskazań do wykonywania zawodu pozwala na uniknięcie nieprawidłowego wyboru ścieżki kształcenia i w konsekwencji rozczarowania spowodowanego utratą wielu cennych lat poświęconych na zdobycie kwalifikacji w źle wybranym zawodzie. Pamiętać tutaj należy, że zgodnie z przepisami oświatowymi do klas I szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe (technika i szkoły branżowe) przyjmuje się kandydatów, którzy posiadają zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu, wydane zgodnie z przepisami w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół. Zaświadczenia takie wydawane są przez lekarzy medycyny pracy i dostarczane przez kandydatów do szkół w trakcie procesu rekrutacji. W przypadkach niektórych zawodów, wymagane mogą być także dodatkowo zaświadczenia, w tym także te wydane przez lekarzy innych specjalności. Dla przykładu, w niektórych zawodach podstawa programowa przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym, w związku z tym kandydat do kształcenia w takim zawodzie, będzie zobowiązany posiadać orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami wydane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Możliwe będzie także, w zawodach w których jest to niezbędne, przygotowanie uczniów do uzyskania prawa jazdy kategorii C lub C+E. Kandydaci do kształcenia w tych zawodach będą więc z kolei zobowiązani przedstawić orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem. Zdarza się również, iż w postępowaniu rekrutacyjnym do szkół lub oddziałów, w których od uczniów wymagane są szczególne indywidualne predyspozycje, szkoły organizują dodatkowe sprawdziany tj. testy sprawności a tym samym możliwa jest także konieczność złożenia dodatkowych zaświadczeń lekarskich.

Postępowania rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych powiatu na rok szkolny 2020/2021 regulowane będzie Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 roku w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku. Tradycyjnie już postępowanie to prowadzone będzie w systemie rekrutacji elektronicznej. Za weryfikację wniosków i ostateczne wyniki postępowania rekrutacyjnego w każdej szkole odpowiadać będzie komisja rekrutacyjna powołana przez dyrektora.

KRYTERIA REKRUTACJI	MAKSYMALNA ILOŚĆ PUNTÓW ¹
Punkty za świadectwo	100 pkt
Aktywność na rzecz innych ludzi	3 pkt
Świadectwo ukończenia szkoły podstawowej z wyróżnieniem	7 pkt
Szczególne osiągnięcia	18 pkt
Ocena z języka polskiego (za ocenę celującą)	18 pkt
Ocena z matematyki (za ocenę celującą)	18 pkt
Ocena z I przedmiotu (za ocenę celującą)	18 pkt
Ocena z II przedmiotu (za ocenę celującą)	18 pkt
Punkty za egzamin ósmoklasisty	100 pkt
Wynik z języka polskiego	$100\% \times 0,35 = 35 \text{ pkt}$
Wynik z matematyki	$100\% \times 0,35 = 35 \text{ pkt}$
Wynik z języka obcego nowożytnego	$100\% \times 0,30 = 30 \text{ pkt}$

Do końca stycznia kurator oświaty ustali harmonogram rekrutacji, w tym terminy składania dokumentów oraz ogłosi wykaz konkursów przedmiotowych punktowanych w rekrutacji. Natomiast do końca lutego dyrektorzy szkół wyznaczą m.in. terminy sprawdzianów uzdolnień kierunkowych oraz uzdolnień i predyspozycji przydatnych w danym

¹ Za ocenę wyrażoną w stopniu: 1) celującym przyznaje się po 18 punktów; 2) bardzo dobrym – przyznaje się po 17 punktów; 3) dobrym – przyznaje się po 14 punktów; 4) dostatecznym – przyznaje się po 8 punktów; 5) dopuszczającym – przyznaje się po 2 punkty

zawodzie (jeśli dotyczy to oddziałów prowadzonych w szkole), czy ogłoszą przedmioty z których oceny umieszczone na świadectwie szkolnym będą punktowane w rekrutacji.

Dodatkowe informacje o szkołach, kierunkach kształcenia i zawodach wraz z przyjętymi przez szkoły regulaminami rekrutacji pojawią się zarówno we wspomnianym już systemie rekrutacyjnym (po uruchomieniu systemu uczniowie otrzymają w szkołach właściwy adres), jak i na stronach internetowych poszczególnych szkół. Mogą występować pewne uregulowania szczegółowe i różne rozwiązania podane przez konkretną szkołę, warto więc sprawdzić informacje dotyczące wymagań rekrutacyjnych przyjęte bezpośrednio w konkretnej szkole.

Od wielu lat Ministerstwo Edukacji Narodowej podejmuje działania ukierunkowane na promocję i upowszechnianie kształcenia zawodowego oraz kreowanie wśród uczniów i rodziców świadomości, iż szkoły kształcące w zawodach nie powinny być postrzegane jako placówki drugiej kategorii, bowiem stanowią równorzędną alternatywę dla szkół ogólnokształcących. Celem ogólnopolskich inicjatyw edukacyjnych jest także upowszechnianie doradztwa zawodowego oraz podniesienie jakości usług świadczonych w tym zakresie w środowisku szkolnym, do którego przybliżyć ma m.in. ułatwienie dostępu uczniów, rodziców i nauczycieli do bezpłatnych narzędzi diagnostycznych pomagających w określeniu potencjału zawodowego, w tym predyspozycji i zainteresowań. Narzędzia takie znaleźć można pod adresem stron internetowych:

- www.doradztwo.ore.edu.pl (zakładka VADEMECUM DORADCY)
- www.e-zamek.pl
- www.perspektywy3d.pl
- www.mapakarier.org
- www.ckz.pl (zakładka doradztwo-zawodowe)

Pod wskazanymi adresami internetowymi chętni znajdą również wiele informacji o zawodach z klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, możliwych ścieżkach edukacyjnych prowadzących do ich zdobycia, karty z opisami zawodów oraz atrakcyjne dla młodzieży prezentacje zawodów w postaci filmów edukacyjnych. Zwłaszcza te ostatnie mogą stanowić bardzo przystępne źródło pozyskiwania przynajmniej elementarnej ale rzetelnej wiedzy o zawodach, z którymi młodzi ludzie nie zawsze przecież mieli możliwość zetknąć się w swoim życiu. Dotyczy to zwłaszcza specyfiki pracy w zawodach rzadszych, nowych lub tych, których przedstawiciele spotykamy głównie w zakładach przemysłowych w większości niedostępnych dla uczniów. Warto pamiętać, że podobnymi materiałami lub informacją gdzie szukać takich zasobów **dysponują także szkolni doradcy zawodowi w każdej szkole.**

W 2018 roku Centrum Informacyjne Edukacji uruchomiło rejestr szkół i placówek oświatowych który znacząco ułatwia uczniom i rodzicom poszukiwanie informacji o placówkach kształcenia z oraz ich ofertach edukacyjnych. Ciekawa inicjatywa zwłaszcza dla osób rozważających podjęcie kształcenia w zawodach rzadkich lub niewystępujących na lokalnym rynku edukacyjnym (www.rspo.men.gov.pl)

Absolwenci szkół poszukują realnej pracy na realnym rynku. Warto zatem jeszcze przed dokonaniem wyboru szkoły, a także w czasie całego procesu planowania kariery śledzić informacje z rynku pracy, które mogą być bardzo pomocne przy podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych. Statystyki rynku pracy znajdziemy m.in. na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Wśród nich jednymi z ciekawszych są coroczne raporty o zawodach nadwyżkowych i deficytowych na poziomie krajowym. Szczegółowe informacje nt. zawodów deficytowych i nadwyżkowych na poziomie każdego województwa i powiatu oraz mapy znaleźć można na stronie www.gov.pl/web/rodzina/analizy-rynek-pracy. Raporty takie publikują również wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy. Jednym z ciekawszych badań tego typu jest **Barometr zawodów** stanowiący jednoroczną prognozę sytuacji w zawodach. Badanie również przeprowadzane jest na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a jego wyniki dostępne są pod adresem www.barometrzawodow.pl. W roku 2019 po raz pierwszy w ręce nauczycieli, rodziców i uczniów trafiło kolejne narzędzie pomocne w planowaniu kariery a mianowicie Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, które stanowi syntetyczne ujęcie różnych źródeł opisujących tendencje na rynku pracy w kontekście strategii rozwoju państwa i regionów. Będzie ono publikowane corocznie najpóźniej do 1 lutego każdego roku. We wrześniu 2019 roku opublikowane zostało także obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wykazu zawodów szkolnictwa branżowego o szczególnym znaczeniu dla kultury i dziedzictwa narodowego.

Pamiętajmy jednak, iż analiza tych danych nie pozwala na tworzenie rzeczywistego i całościowego obrazu rynku pracy. Warto zatem korzystać również z innych, w tym także komercyjnych źródeł. Przykładem mogą być tutaj publikacje Głównego Urzędu Statystycznego odnoszące się do rynku pracy i aktywności ekonomicznej ludności, raporty z projektu Bilans Kapitału Ludzkiego czy np. ManpowerGroup z takimi badaniami jak **Barometr Manpower Perspektywy Zatrudnienia** czy **Niedobór talentów** (www.manpowergroup.pl).

Przedkładamy zatem na Państwa ręce niniejszy poradnik, którego celem jest przybliżenie systemu kształcenia na poziomie ponadpodstawowym ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego wraz z ofertą edukacyjną szkół Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego w rekrutacji na rok szkolny 2020/2021.

Oddając go w Państwa ręce mam nadzieję, że okaże się on pomocny przy planowaniu dalszej drogi kształcenia i ścieżki rozwoju zawodowego.

Życzę wszystkim trafnych wyborów edukacyjnych i zawodowych !

Katarzyna Paprotny

Doradca zawodowy
Centrum Kształcenia Zawodowego
w Kędzierzynie-Koźlu

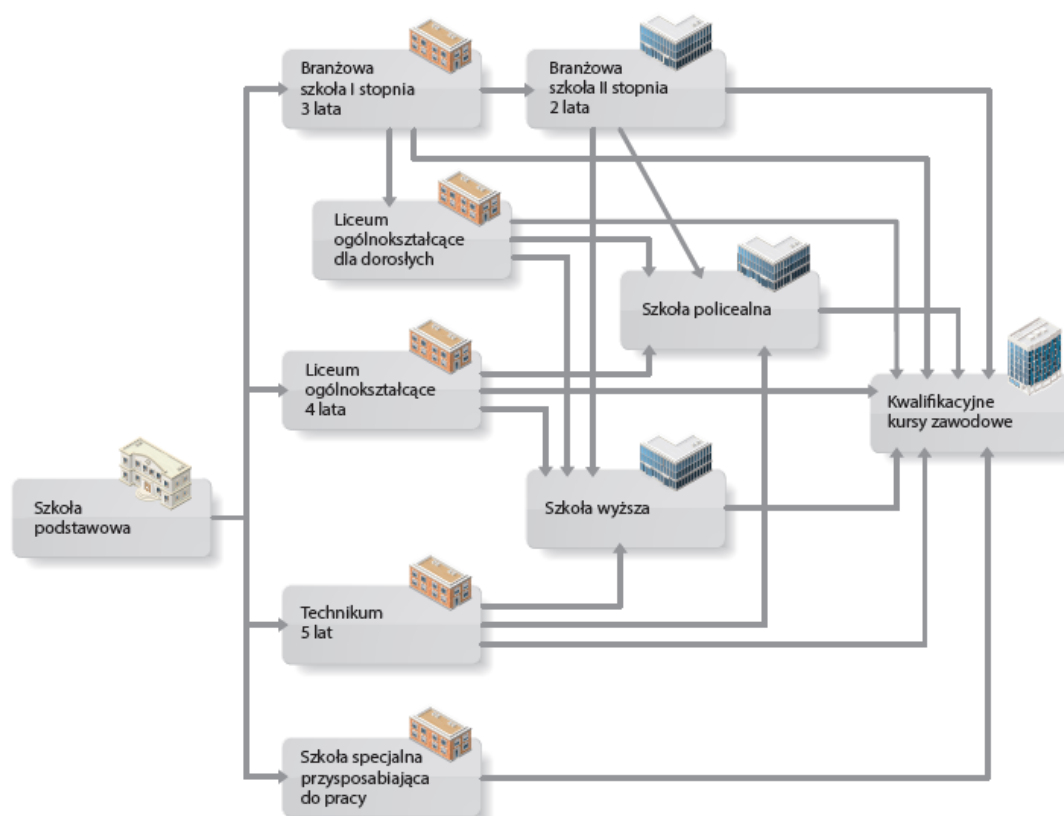
Jakie szkoły mogę wybrać?

Tegoroczni absolwenci będą mogli kontynuować kształcenie w trzech typach szkół:

- **trzyletniej branżowej szkole I stopnia** umożliwiającej uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie w branżowej szkole II stopnia kształcącej w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia, lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych poczynawszy od klasy II;
- **czteroletnim liceum ogólnokształcącym**, którego ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- **pięcioletnim technikum**, którego ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.

ŚCIEŻKI KSZTAŁCENIA

Schemat pokazuje możliwe drogi kształcenia przez całe życie
– obowiązują absolwentów szkół podstawowych od 1 września 2019 roku



Dla kogo liceum ogólnokształcące?

Podjęcie kształcenia w liceum ogólnokształcącym powinno być modelowo powiązane z posiadaniem aspiracji dalszego kształcenia. Jest to typ szkoły dla osób, które wybierają zawód dostępny dopiero na studiach wyższych (np.: lekarz, prawnik, psycholog, dziennikarz itp.). Ten typ szkoły polecany może być także osobom, które mają dobre oceny, jednak w momencie kończenia szkoły podstawowej nie wiedzą jeszcze czym chciałby się zająć w przyszłości. Wybór liceum daje im bowiem dodatkowe cztery lata na podjęcie decyzji w zakresie wyboru przyszłego zawodu.

Liceum ogólnokształcące daje ogólną wiedzę, przygotowuje do matury i dalszego kształcenia. Umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności co najmniej na poziomie podstawowym z zakresu wszystkich przedmiotów ogólnokształcących. Zadaniem liceum jest także przygotowanie uczniów do studiowania na wyższych uczelniach. Wybierając liceum warto zastanowić się jednak jaki zawód/branżę chcemy wybrać w przyszłości i już na etapie wyboru

szkoły ponadpodstawowej pomyśleć o tym z jakich przedmiotów będziemy musieli zdawać maturę by dostać się na wymarzone studia (np. profil biologiczno-chemiczny dla przyszłych lekarzy, czy rozszerzenie humanistyczno-językowe dla przyszłych filologów). Licea ogólnokształcące proponują bowiem klasy, w których kilka przedmiotów będzie nauczanych na poziomie rozszerzonym.

Absolwent liceum, prócz wiadomości i umiejętności z wszystkich przedmiotów w zakresie co najmniej podstawowym, powinien być przygotowany do zdawania egzaminu maturalnego z co najmniej jednego przedmiotu na poziomie rozszerzonym (absolwent może jednak zdawać na poziomie rozszerzonym nawet 5 przedmiotów). Uczniowie liceów mogą wybrać nawet trzy przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym - o ile znajdują je w ofercie danej szkoły. To zwiększa szansę podjęcia studiów na wybranej uczelni.

W jakich szkołach mam szansę zdobycia zawodu?

Jak dotychczas **kształcenie zawodowe realizowane będzie w technikach i szkołach branżowych I stopnia** a dla osób z wykształceniem średnim także w szkołach policealnych.

W szkole branżowej I stopnia szczególny nacisk położono na kształcenie praktyczne. Dlatego też w ciągu trzech lat nauki, obejmuje ono ponad 60% całego czasu przeznaczonego na kształcenie zawodowe. Praktyczna nauka zawodu odbywa się u pracodawcy, w centrach kształcenia zawodowego lub w warsztatach szkolnych.

W technikach natomiast liczba godzin przeznaczona na realizację kształcenia zawodowego teoretycznego jest taka sama jak liczba godzin przeznaczona na kształcenie zawodowe praktyczne. W trakcie nauki w technikum poza praktyczną nauką zawodu uczniowie odbywają dodatkowo praktyki zawodowe organizowane przede wszystkim u pracodawców.

Nowością w systemie kształcenia zawodowego są także staże uczniowskie dostępne dla uczniów szkół branżowych I stopnia nie będących pracownikami młodocianymi oraz uczniów techników. Na podstawie umowy z pracodawcą uczniowie będą mogli m.in. wszystkie lub wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizować właśnie w rzeczywistych warunkach pracy.

Zmiany w organizacji kształcenia zawodowego w szkołach pozwolą uczniom także na uzyskiwanie dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego, kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz tzw. dodatkowych uprawnień zawodowych. Dla przykładu uczniowie kształcący się w zawodzie kucharza lub technika żywienia i usług gastronomicznych będą mogli np. zdobywać dodatkowe umiejętności zawodowe w zakresie rzeźbienia w owocach i warzywach (carvingu) lub profesjonalnego parzenia kawy (umiejętności baristy). Z kolei technik programista czy technik informatyk oraz uczniowie kształcący się w kilku innych zawodach branży teleinformatycznej będą mogli uczyć się programowania w języku Python, czy tworzenia i testowania aplikacji.

Kształcenie ogólne w szkołach

Zarówno w szkołach kształcących w zawodach, jak i w liceum ogólnokształcącym, uczniowie będą mieli te same przedmioty ogólnokształcące realizowane w **zakresie podstawowym. W liceum i technikum wybrane z nich będą realizowane także w zakresie rozszerzonym.**

Kształcenie ogólne w liceum ogólnokształcącym

Uczeń liceum ogólnokształcącego wybiera **2 albo 3 przedmioty spośród proponowanych przez szkołę** przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym. Przedmioty, spośród których można wybierać zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego, to: *język polski, matematyka, języki obce, historia, biologia, geografia, fizyka, chemia, wos, informatyka, język mniejszości narodowej lub etnicznej oraz język regionalny – język kaszubski, historia sztuki, historia muzyki, język łaciński i kultura antyczna i filozofia*. Pamiętać jednak należy, że to **dyrektor szkoły** uwzględniając opinie rady szkoły (lub rady pedagogicznej, rady rodziców, samorządu uczniowskiego) oraz zainteresowania uczniów i możliwości organizacyjne oraz finansowe szkoły **określa listę przedmiotów rozszerzonych, z których uczeń może wybierać, zatem lista możliwych dla ucznia wyborów może być inna w poszczególnych szkołach.**

Dodatkowo w szczególnych sytuacjach (w zależności od łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację przedmiotów na poziomie rozszerzonym) na wniosek uczniów oddziału dyrektor szkoły może także m.in. przydzielić przedmioty uzupełniające, których program został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Kształcenie ogólne w technikum

Kształcenie ogólne na poziomie podstawowym w technikum jest realizowane w takim samym zakresie jak w liceum ogólnokształcącym. Inna jest jednak liczba przedmiotów realizowanych na poziomie rozszerzonym. Obecnie uczeń technikum **ma obowiązek wyboru 1 przedmiotu spośród proponowanych przez szkołę przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym, związanych z kształceniem w określonym zawodzie. Jeżeli możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe technikum na to pozwalają uczeń może wybrać 2 przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym.**

Dodatkowo, podobnie jak w liceach, w szczególnych sytuacjach (w zależności od łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację przedmiotów na poziomie rozszerzonym) na wniosek uczniów oddziału dyrektor technikum może także m.in. przydzielić przedmioty uzupełniające, których program został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Również w przypadku technikum należy pamiętać, że to **dyrektor szkoły określa listę przedmiotów rozszerzonych, z których uczeń może wybierać, zatem lista możliwych dla ucznia wyborów może być różna w poszczególnych technikach.**

Nowe zasady w kształceniu zawodowym czyli budowanie z klocków

O września 2019 roku obowiązuje **nowa klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego** (BS I, BS II, technikum, szkoły policealne), **która określa przyporządkowane do 32 branż zawody**, ale także wszystkie wyodrębnione w nich kwalifikacje oraz wskazuje ścieżki ich uzupełniania lub podwyższania. W 2019 roku zmieniła się po raz kolejny także podstawa programowa kształcenia w zawodach, ugruntowany jednak został kierunek zmian wprowadzonych w roku 2012. Podstawa programowa kształcenia w zawodach opisana jest w języku efektów kształcenia. Stanowi jednocześnie standard wymagań egzaminacyjnych dla poszczególnych kwalifikacji. Nazwy poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach to z kolei także czytelna odpowiedź dla ucznia czego konkretnie nauczył się w szkole. Dotychczas absolwenci łatwiej radzili sobie z odpowiedzią na pytanie jaką ukończyli szkołę niż z pytaniem czego się w niej nauczyli – teraz ma się to zmienić.

Zawody szkolne podzielono na kwalifikacje, co z jednej strony służyć ma przybliżaniu kształcenia zawodowego do rzeczywistych potrzeb rynku pracy i zwiększać szanse absolwentów na znalezienie zatrudnienia, a z drugiej umożliwić zdobywanie dodatkowych kwalifikacji w innych zawodach. Absolwenci zgodnie z założeniami systemu nie będą już „przywiązani” do jednego wybranego jeszcze w szkole podstawowej zawodu. Będą oni mogli dowolnie, elastycznie i indywidualnie kształtować swoją ścieżkę edukacyjną i planować karierę zawodową poprzez „składanie z klocków” swoich kwalifikacji zawodowych uwzględniając przy tym szybko zmieniające się warunki na rynku pracy.

Zawody szkolne podzielono zatem na kwalifikacje zależnie od ich złożoności². Znajdujemy więc zawody, w których wyodrębniono odpowiednio: dwie lub jedną kwalifikację (wyjątkiem są zawody kształcenia artystycznego, w których nie wyodrębnia się kwalifikacji). Liczba kwalifikacji, na które podzielono zawód jest zależna od jego złożoności i informuje nas o tym jak intensywne będzie w nim kształcenie.

W branżowych szkołach I stopnia nauczane są przede wszystkim zawody jednokwalifikacyjne (zawody z 1 kwalifikacją pojawiają się także w technikum czy szkole policealnej).

W zawodach nauczanych **w technikum dominują zawody dwukwalifikacyjne** (wyjątkiem jest np. technik spedytor – zawód z jedną kwalifikacją). Pierwsza to zazwyczaj kwalifikacja ustalona dla SB I stopnia stanowiąca programową i merytoryczną podbudowę do zdobywania kolejnych, wyższych kwalifikacji w zawodzie w ramach tego samego obszaru kształcenia. W *zawodach szerokoprofilowych*, dla których podbudowę programową i merytoryczną stanowi wiele zawodów przewidziano możliwość alternatywnego wyboru kwalifikacji stanowiącej pierwszą kwalifikację w zawodzie, np. w zawodzie technik mechanik.

Są więc zawody, w których jedna z wyodrębnionych kwalifikacji jest kwalifikacją „do wyboru”. O tym, która z nich jest realizowana decyduje szkoła. Należy pamiętać, że poszczególne kwalifikacje nadają nam różne uprawnienia.

² Grafika przygotowana na podstawie Rozporządzenia MEN w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego z dnia 15 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 316).

Przykłady zawodów nauczanych w technikum z 1 lub 2 kwalifikacjami

technik spedytor

branża spedycyjno-logistyczna (SPL);

kwalifikacja:

- SPL.05. Organizacja transportu oraz obsługa klientów i kontrahentów

technik usług turystyki

branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT);

kwalifikacje:

- HGT. 07. Przygotowanie imprez i usług turystycznych
- HGT.08. Obsługa klienta oraz rozliczanie imprez i usług turystycznych

Przykłady zawodów nauczanych w szkole branżowej I stopnia

kucharz

branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT)

kwalifikacja:

- HGT.02. Przygotowanie i wydawanie dań

elektryk

branża elektroenergetyczna (ELE)

kwalifikacja:

- ELE.02. Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych

Przykład zawodu szerokoprofilowego

szkoła branżowa I stopnia

technikum



Mechanik – monter maszyn i urządzeń

Kwalifikacja: Montaż i obsługa maszyn i urządzeń

LUB

Operator obrabiarek skrawających

Kwalifikacja: Użytkowanie obrabiarek skrawających

LUB

Ślusarz

Kwalifikacja: Wykonywanie i naprawa elementów maszyn, urządzeń i narzędzi



Technik mechanik

Kwalifikacje:

MEC.03. Montaż i obsługa maszyn i urządzeń

LUB

MEC.05. Użytkowanie obrabiarek skrawających

LUB

MEC.08. Wykonywanie i naprawa elementów maszyn, urządzeń i narzędzi

ORAZ

MEC.09. Organizacja i nadzorowanie procesów produkcji maszyn i urządzeń

**A także uzyskanie
wykształcenia średniego**

Potwierdzanie kwalifikacji zawodowych

Podział zawodów na kwalifikacje wymusił duże zmiany w egzaminach zawodowych. Obecnie potwierdzanie kwalifikacji zawodowych odbywa się poprzez potwierdzanie pojedynczych kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, a zatem zdanie egzaminu zawodowego z zakresu danej kwalifikacji. Jeżeli zawód ma jedną kwalifikację to uczeń będzie ją potwierdzał w ostatniej klasie, jeśli dwie to egzaminów należy się spodziewać już wcześniej. Informacja o liczbie kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie to zatem jednocześnie informacja o liczbie egzaminów, które czekają ucznia.

Potwierdzenie każdej z kwalifikacji będzie podstawą otrzymania certyfikatu kwalifikacji zawodowej wydanego przez okręgową komisję egzaminacyjną. Zdobywanie certyfikatów wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie i ukończenie szkoły (zdobywanie odpowiedniego poziomu kształcenia ogólnego) będzie stanowiło podstawę otrzymania dyplomu zawodowego, który również wydaje okręgowa komisja kwalifikacyjna.

Od 1 września 2019 r. wprowadzony został obowiązek przystępowania uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe do egzaminu zawodowego przeprowadzanego przez okręgowe komisje egzaminacyjne albo do egzaminu czeladniczego przeprowadzanego przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (dla uczniów posiadających status pracownika młodocianego odbywających naukę zawodu u pracodawcy rzemieślnika) jeśli został on zaplanowany odpowiednio w danym semestrze lub roku. Przystąpienia do egzaminu zawodowego/czeladniczego będzie warunkiem uzyskania promocji do klasy programowo wyższej oraz ukończenia szkoły.

Czy można zmienić raz obrany kierunek kształcenia?

Podobnie jak drogi prowadzące ostatecznie do zdobycia tych samych kwalifikacji na rynku pracy tak i zdobywanie zupełnie nowych kwalifikacji zawodowych często bardzo odległych od pierwotnie obranych kierunków kształcenia w dużej mierze uzależnione jest od naszych osobistych decyzji, potrzeb i aspiracji. A zatem:

Absolwent technikum może kontynuować kształcenie na studiach wyższych (po zdaniu egzaminu maturalnego), w szkole policealnej (kształcąc się w zawodzie dostępnym w szkołach policealnych - innym niż w technikum) lub zdobywać nowe kwalifikacje zawodowe w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych.

Absolwent szkoły branżowej I stopnia będzie mógł podjąć kształcenie w branżowej szkole II stopnia (wyłącznie w tych zawodach, które stanowią kontynuację kształcenia w branżowej szkole I stopnia czyli zawodach nauczanych na poziomie technikum, posiadających kwalifikację wspólną z zawodem nauczonym w szkole branżowej I stopnia) lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych począwszy od klasy II. Będzie również mógł zdobywać nowe kwalifikacje zawodowe w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych w dowolnie wybranych zawodach (zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego), przy czym jeśli będą to zawody na poziomie technikum, warunkiem otrzymania dyplomu zawodowego z tytułem technika, będzie dodatkowo uzupełnienie wykształcenia ogólnego do poziomu średniego, co możliwe jest w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych lub właśnie w szkole branżowej II stopnia. Jeśli uczeń ukończy liceum lub szkołę branżową II stopnia będzie miał także możliwość kontynuowania kształcenia w szkołach policealnych, lub po zdaniu egzaminu maturalnego, na studiach wyższych. Pierwsza rekrutacja do szkół branżowych II stopnia przeprowadzona będzie właśnie na rok szkolny 2020/2021.

Również absolwenci liceów ogólnokształcących mają możliwość zdobywania kwalifikacji zawodowych w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Mogą oczywiście także zdobywać kwalifikacje zawodowe w szkołach policealnych oraz na uczelniach wyższych (w tych ostatnich oczywiście po zdaniu egzaminu maturalnego).

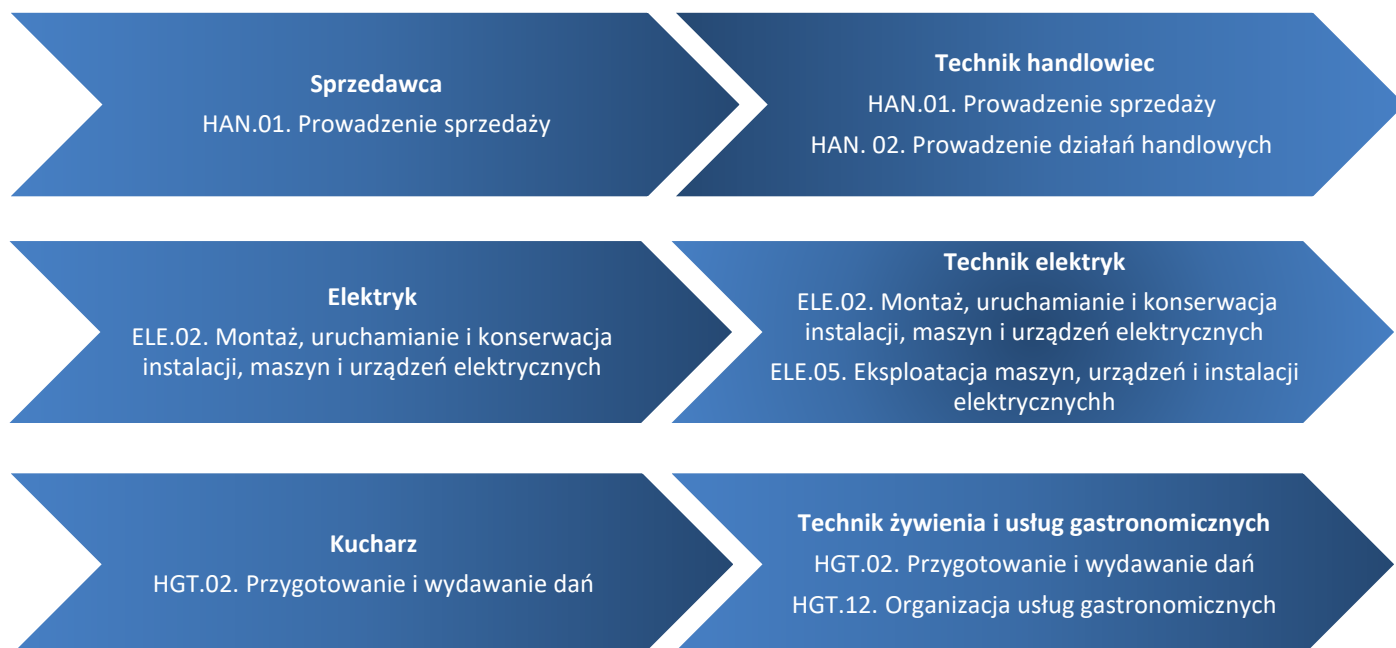
Warto pamiętać, że do każdego zawodu prowadzi przynajmniej kilka różnych dróg. Może warto przygotować dla siebie kilka alternatywnych ścieżek kształcenia i wybrać tę, która najlepiej odpowiadać będzie naszym aspiracjom i możliwościom.

Czy posiadając certyfikat jednej kwalifikacji można podjąć zatrudnienie w zawodzie?

Potwierdzenie jednej kwalifikacji umożliwia podjęcie pracy z zakresu tej kwalifikacji. Przykładowo jeśli uczeń otrzyma certyfikat potwierdzający kwalifikację „Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych”, to ten dokument da mu prawo do zatrudnienia na stanowisku pracy, na którym będą wykonywane czynności z tego zakresu (przykładowa kwalifikacja jest wspólną dla zawodów: elektryk i technik elektryk).

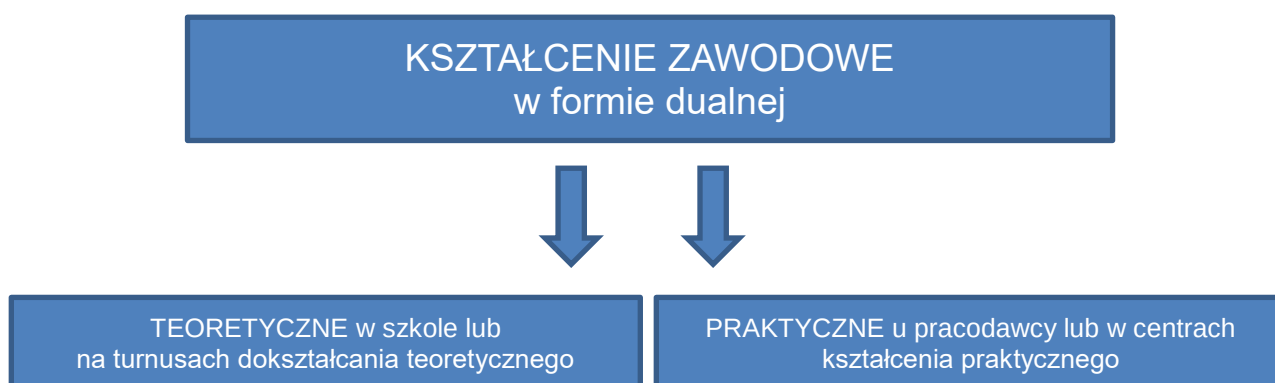
Kwalifikacje wspólne

Podział zawodów na kwalifikacje spowodował, że w wielu zawodach występują tzw. kwalifikacje wspólne³. Dzieje się tak w sytuacji, gdy kilka zawodów wymaga podobnej wiedzy i umiejętności zawodowych. Oczywiście im wyższy poziom wykształcenia, tym większy jest zasób wiedzy i umiejętności do opanowania. Oczywiście zdobycie dyplomu zawodowego wymaga nie tylko potwierdzenia wszystkich wyodrębnionych w zawodzie kwalifikacji, ale także ukończenia kształcenia ogólnego na odpowiednim poziomie.



Czym jest kształcenie zawodowe w formie dualnej?

Kształcenie zawodowe w szkołach kształcących w zawodach obejmuje kształcenie zawodowe teoretyczne i praktyczne, w tym w szkołach branżowych I stopnia jest to praktyczna nauka zawodu a w przypadku technikum także praktyka zawodowa. Coraz częściej szkoły prowadzą kształcenie zawodowe w formie dualnej. Tak też dzieje się w przypadku naszego powiatu, co oznacza, że kształcenie zawodowe odbywa się nie tylko w szkole, ale także u pracodawców, na turnusach doksztalcania teoretycznego oraz w Centrum Kształcenia Zawodowego. Pozwala to uczniom na lepsze przygotowanie do pracy w rzeczywistych warunkach i jednocześnie zdobywanie cennego doświadczenia zawodowego.



³ Schemat przygotowany na podstawie Rozporządzenia MEN w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego z dnia 15 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 316)

Egzamin maturalny w szkołach

- po co jest przeprowadzany i co jest na nim sprawdzane?

Egzamin maturalny pełni kilka funkcji, między innymi zastępuje egzamin wstępny do szkół wyższych, które wykorzystują wyniki egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów – przede wszystkim na poziomie rozszerzonym – jako kryteria w procesie rekrutacji. Dlatego tak ważne jest by już na etapie wyboru szkoły ponadpodstawowej zastanowić się jak planować ścieżkę edukacyjną, by w przyszłości móc realizować swoje cele np. dostać się na wymarzone studia.

Egzamin w nowej formule przeprowadzany będzie od roku szkolnego 2022/ 2023 dla absolwentów liceów ogólnokształcących, a od roku 2023/2024 dla absolwentów techników. Warunki i sposób przeprowadzania nowego egzaminu maturalnego zasadniczo nie będą odbiegały od dotychczas obowiązujących, wprowadzono jednak kilka ważnych zmian.

Do jakich egzaminów trzeba przystąpić?

Absolwenci obowiązkowo przystępują do dwóch egzaminów w części ustnej oraz czterech egzaminów w części pisemnej.

Obowiązkowe egzaminy w części ustnej:

1. egzamin z języka polskiego (bez określania poziomu)
2. egzamin z języka obcego nowożytnego (bez określania poziomu)

Obowiązkowe egzaminy w części pisemnej

1. egzamin z języka polskiego (na poziomie podstawowym)
2. egzamin z matematyki (na poziomie podstawowym)
3. egzamin z języka obcego nowożytnego (na poziomie podstawowym)
4. egzamin z wybranego przedmiotu dodatkowego (na poziomie rozszerzonym)

Absolwenci szkół lub oddziałów z językiem nauczania mniejszości narodowej obowiązkowo przystępują także do egzaminu z języka tej mniejszości zarówno w części ustnej (bez określania poziomu), jak i w części pisemnej (na poziomie podstawowym).

Reforma wprowadziła także dla absolwentów szkół lub oddziałów dwujęzycznych, obowiązek przystąpienia do egzaminu maturalnego z przedmiotu dodatkowego w części pisemnej z języka obcego nowożytnego na poziomie dwujęzycznym.

Świadectwo dojrzałości otrzyma zatem absolwent, który przystąpił do egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych oraz jednego wybranego przedmiotu dodatkowego i z każdego z nich (przeprowadzonych zarówno w części pisemnej, jak i w części ustnej) otrzyma co najmniej 30% możliwych do uzyskania punktów. Dla absolwentów 4–letnich szkół ogólnokształcących oraz 5–letnich techników reforma wprowadziła bowiem dodatkowo 30% próg zdawalności egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym. Z obowiązku przystępowania do części pisemnej egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego zwolnieni zostaną jednak absolwenci posiadający dyplom zawodowy (dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe) w zawodzie nauczonym na poziomie technika lub certyfikaty kwalifikacji zawodowych (świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie) ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie nauczonym na poziomie technika. Będą oni więc mogli otrzymać świadectwa dojrzałości przez zdanie egzaminu maturalnego tylko z przedmiotów obowiązkowych.

Z jakich przedmiotów dodatkowych można przystąpić do egzaminu maturalnego?

Oprócz jednego obowiązkowego egzaminu z przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym, można przystąpić do egzaminów z **nie więcej niż pięciu kolejnych przedmiotów**. W zależności od wyborów dokonanych w części obowiązkowej egzaminu, wybór przedmiotów dodatkowych (w części pisemnej i /lub ustnej) może być ograniczony.

Czy wybór przedmiotów na egzaminie maturalnym zależy od tego, jakich przedmiotów uczeń uczył się w szkole?

Nie. Każdy zdający może przystąpić do egzaminu z dowolnie wybranego przedmiotu (za wyjątkiem przedmiotów zdawanych obowiązkowo, tj. języka polskiego, matematyki, języka mniejszości narodowej i jednego wybranego – dowolnego – języka obcego nowożytnego). Należy jednak pamiętać, że w sytuacji gdy jakiegoś przedmiotu uczyliśmy się jedynie na poziomie podstawowym zdanie egzaminu z tego przedmiotu na poziomie rozszerzonym może być bardzo trudne i wymagać dużego nakładu pracy.

Zamieszczona poniżej tabela prezentuje zestawienie możliwych do wyboru typów szkół w rekrutacji 2020/2021 wraz z ich specyfiką w kluczowych obszarach

	Typy szkół ponadpodstawowych		
	liceum ogólnokształcące	technikum	branżowa szkoła I stopnia
Lata nauki	4	5	3
Możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego	TAK	TAK	NIE (możliwość kontynuowania kształcenia w szkołach przygotowujących do zdawania egzaminu maturalnego, tj. w branżowej szkole II stopnia -nie we wszystkich zawodach* - oraz w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych)
Możliwość wyboru zawodu (z oferty zawodów zawartych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego)	NIE	TAK	TAK
Nauka przedmiotów zawodowych	NIE	TAK (w tym kształcenie zawodowe teoretyczne i praktyczne oraz praktyki zawodowe)	TAK (w tym kształcenie zawodowe teoretyczne i praktyczne)
Wymagania zdrowotne przy wyborze szkoły	NIE (wyjątek stanowią oddziały specjalne np. oddziały sportowe, dla których przeprowadzany jest test sprawności fizycznej)	TAK (wymagane zaświadczenie lekarza medycyny pracy zawierające opinię o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie)	TAK (wymagane zaświadczenie lekarza medycyny pracy zawierające opinię o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie)
Nauka przedmiotów ogólnych w formie rozszerzonej	TAK nauka od 2 do 3 przedmiotów w klasach I-IV	TAK nauka 1 lub 2 przedmiotów w klasach I-V (jedno rozszerzenie obowiązkowe, drugie zależy od możliwości szkoły)	NIE
Możliwość uzyskania kwalifikacji zawodowych w szkole	NIE (możliwość zdobycia kwalifikacji zawodowych w dalszej edukacji: w szkołach policealnych, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, a po zdaniu egzaminu maturalnego także na studiach wyższych)	TAK (możliwość zdobycia dodatkowych kwalifikacji zawodowych w dalszej edukacji: w szkołach policealnych, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, a po zdaniu egzaminu maturalnego także na studiach wyższych)	TAK (możliwość zdobycia dodatkowych kwalifikacji zawodowych w dalszej edukacji: w branżowej szkole II stopnia – nie dla wszystkich zawodów*, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, a po zdaniu matury w szkole branżowej II stopnia lub liceum ogólnokształcącym dla dorosłych także na studiach wyższych; po zdobyciu wykształcenia średniego także w szkołach policealnych)
Liczba kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie (tym samym liczbą egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie do zdania)	0	dominują zawody z 2 kwalifikacjami, ale są też zawody z 1 kwalifikacją	1

Możliwość otrzymania dyplomu zawodowego	NIE	TAK (uczeń otrzyma DYPLOM pod warunkiem zdania egzaminów zawodowych w zawodzie i ukończenia szkoły z pozytywnym wynikiem; jeśli uczeń zda egzaminy zawodowe w zawodzie a nie ukończy szkoły będzie miał certyfikaty kwalifikacji, które potwierdził, jednak nie otrzyma dyplomu zawodowego)	TAK (uczeń otrzyma DYPLOM pod warunkiem zdania egzaminu zawodowego w zawodzie i ukończenia szkoły z pozytywnym wynikiem; jeśli uczeń zda egzamin zawodowy w zawodzie a nie ukończy szkoły, będzie miał certyfikat kwalifikacji, którą potwierdził, jednak nie otrzyma dyplomu zawodowego)
Możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe	TAK	TAK	NIE (możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia po uzupełnieniu wykształcenia ogólnego i zdaniu egzaminu maturalnego w branżowej szkole II stopnia lub liceum ogólnokształcącym dla dorosłych)
Uzyskane wykształcenie	średnie	średnie	zasadnicze branżowe
Uzyskany tytuł po skończonej szkole	—	technik	robotnik wykwalifikowany (dla uczniów posiadających status pracownika młodocianego odbywających naukę zawodu u pracodawcy – rzemieślnika jest to egzamin czeladniczy)

*Kształcenie w **branżowej szkole II stopnia** będzie odbywało się w zawodach, dla których przewidziano kształcenie w tym typie szkoły – będą to zawody kształcone na poziomie technika, które posiadają kwalifikację wspólną z zawodem nauczany w branżowej szkole I stopnia. Tym samym **w branżowej szkole II stopnia kształcenie będzie prowadzone wyłącznie w tych zawodach, które stanowią kontynuację kształcenia w branżowej szkole I stopnia**, ponieważ w zawodzie nauczany w branżowej szkole I i II stopnia wyodrębniono wspólną pierwszą kwalifikację. W branżowej szkole II stopnia będzie realizowana jedynie druga kwalifikacja częściowa wyodrębniona w danym zawodzie na poziomie technika.

